

חיסונים: גלגל הצלה ?

דר' ביביאנה חזן

במשך שנים תחום החיסונים כוון בעיקר לילדים וכתוצאה פחתו התחלואה והתמותה ממחלות זיהומיות בקבוצת גיל זו. בשנים האחרונות פותחו חיסונים חדשים המיועדים למבוגרים, ובמקביל בהתאמה לעלייה בתוחלת החיים, ארגוני בריאות בעולם ובארץ פרסמו הנחיות חיסונים מומלצים לאוכלוסייה בוגרת. שלא כמו התשתיות הקיימות למתן חיסונים לילדים (תחנות אם וילד, אחיות בתי ספר), מתן חיסון למבוגרים נשאר באחריות רופא המשפחה ללא תכנית מובנית ומחייבת.

חיסון ילדים ומבוגרים הוא אחת מפעולות הרפואה המונעת החשובות ביותר במסגרת הרפואה הראשונית. חיסונים, יחד עם מי שתייה בטוחים, הם האחראיים העיקריים לירידה בתמותה ולעלייה בתוחלת החיים במאה השנים האחרונות.

שפעת ודלקת ריאות הן דוגמאות קלאסיות למחלות אשר גורמות לתחלואה, לאשפוז ולתמותה, בעיקר באנשים זקנים ובמדוכאי חיסון. אפשר לשנות את שכיחותן ואת חומרתן ביטויין הקליני באמצעות חיסון, כאשר מתן בעת ובעונה אחת לאוכלוסייה בריאה (ילדים ומבוגרים) ייצר "טבעת הגנה" סביב אוכלוסייה בסיכון.

מצב דומה קיים לגבי מחלות הפוליו, השעלת והחצבת, אשר התפרצו בשנים האחרונות בקרב מטופלים שלא חוסנו מעולם או שחוסנו חלקית בעבר.

ומה קורה בשטח ? בשנים האחרונות קיימות קבוצות אשר מתנגדות לחיסונים מסוימים או לתכנית החיסונים במלואה.

מידע על חיסונים זמין בתקשורת הכתובה והאלקטרונית, ולצערנו חלקו לא מקצועי ואף מטעה. לאוכלוסייה צעירה שלא נחשפה מעולם למקרי מוות ממחלות כמו פוליו או חצבת נראה לעתים שכל תופעת לוואי, ואפילו בשכיחות נמוכה ביותר, מצדיקה מניעת התחסנות.

ההצלחה המרשימה של החיסונים היא המכשול הגדול ביותר בתהליך שכנוע אנשים להתחסן. הטיעונים שכיחים כמו " המחלות נעלמו לפני שהתחילו לחסן, החיסון מסוכן יותר מהמחלה, אנשים שהתחסנו חלו בצורה קשה יותר, החיסונים גורמים למחלות אוטואימוניות ולאטיזם, ריבוי חיסונים מזיק לבריאות" אינם נכונים.

באחריות רופא המשפחה לעדכן את מטופליו מהם החיסונים המומלצים בהתאם לגילם ולמצבם הרפואי, לספק מידע עדכני, מדויק ומבוסס על יעילות ובטיחות החיסונים המומלצים, ולשאוף להשלמת תוכנית החיסונים לפי הנחיות משרד הבריאות.

צעד חשוב להעלאת המודעות של צוותי רפואה למתן חיסונים למבוגרים הוא לעודד חיסונים בקרב עובדי בריאות, קרי חיסון שפעת עונתי, טטנוס-דיפטריה-שעלת חד-פעמי, פוליו, צהבת B כולל בדיקת רמת נוגדנים בדם והשלמה לשתי מנות של חצבת-חזרת-אדמת ואבעבועות רוח. צוות מחוסן משדר למטופליו מסר שהחיסון רצוי ומומלץ.

יותר קל למנוע מחלה מאשר לטפל בה. והדרך הקצרה ביותר היא חיסונים.

ד"ר ביביאנה חזן

מנהלת היחידה למחלות זיהומיות ומניעת זיהומים, מרכז רפואי העמק, עפולה

יועצת מחלות זיהומיות למחוז צפון, שרותי בריאות כללית